

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Навчально-науковий інститут фізико-технічних і комп'ютерних наук

(назва інституту/факультету)

Кафедра комп'ютерних систем та мереж

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Інтелектуальна власність в ІТ галузі

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

(обов'язкова чи вибіркова)

Освітньо-професійна програма – Комп'ютерна інженерія

Спеціальність 123 – Комп'ютерна інженерія

(шифр і назва спеціальності)

Галузь знань 12 – Інформаційні технології

(шифр і назва галузі знань)

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Навчально-науковий інститут фізико-технічних і комп'ютерних наук

(назва факультету / інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання – українська

(мова, на якій читається дисципліна)

Розробники: Добровольський Юрій Георгійович, доцент кафедри програмного забезпечення

комп'ютерних систем, доктор техн. наук, доцент

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) <https://sites.google.com/chnu.edu.ua/pzks>,
<https://sites.google.com/chnu.edu.ua/pzks/%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%BD%D0%B0%D1%81/%D1%81%D0%BF%D1%96%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%B1%D1%96%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B8/%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D1%8E-%D0%B3>

Контактний тел. +38 (0372) 509 434 (кафедра ПЗКС) – Добровольський Ю.Г.

E-mail: y.dobrovolsky@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/my/courses.php>

Консультації on-line: четвер з 16.10 до 17.30

1. Анотація дисципліни.

Навчальна дисципліна «Інтелектуальна власність в ІТ галузі» призначена для формування у студентів знань, вмінь та навичок з сучасних методів та засобів захисту прав інтелектуальної власності в ІТ галузі, які будуть корисними при проведенні власних досліджень у процесі підготовки магістерської роботи, а також при подальших наукових роботах для створення сучасних інформаційних систем різноманітного призначення та захисту авторських прав їх розробників.

2. Мета навчальної дисципліни.

Забезпечення рівня підготовки студентів технічної спеціальності 123 – комп'ютерна інженерія, достатнього для набуття ними компетентностей, і базових знань з основ захисту прав інтелектуальної власності, які необхідні у подальшому навчанні, а також у практичній діяльності на виробництві в сфері комп'ютерних технологій.

Основною метою викладання дисципліни є підготовка студентів до самостійного виконання робіт, пов'язаних із визначенням об'єктів інтелектуальної власності та оформленням відповідних документів для їх захисту у правовому розумінні на усіх етапах процесу створення ІТ продуктів.

3. Пререквізити.

Для коректного розуміння і засвоєння матеріалу даного курсу слухачі повинні попередньо пройти курси: організація баз даних, комп'ютерна графіка, основи конструювання обчислювальної техніки, програмування, методи цифрової обробки сигналів, технології проектування комп'ютерних систем, комп'ютерні мережі, тестування комп'ютерних засобів. Доцільно також мати певні уявлення з архітектури комп'ютерів та теорія інформації та кодування. Результати навчання за цим курсом потрібні при вивченні дисципліни «ІоТ інтелектуальних транспортних систем» та виконанні магістерської роботи.

4. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

4.1. Знати: систему та законодавчу базу інтелектуальної власності, засоби охорони права на об'єкти інтелектуальної власності, методи оцінювання вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності, засоби захисту прав інтелектуальної власності.

4.2. Вміти: здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язання задач комп'ютерної інженерії, аналізувати та оцінювати цю інформацію, визначати технічні характеристики, конструктивні особливості, застосування і експлуатації програмних, програмно-технічних засобів, комп'ютерних систем та мереж різного призначення, представляти результати власних досліджень та/або розробок у вигляді презентацій, науково-технічних звітів, статей і доповідей на науково-технічних конференціях.

4.3. Набути компетентностей:

ЗК - загальних

ЗК1. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

- ЗК3. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
 ЗК4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
 ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
 ЗК6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
 ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК – фахових (спеціальних)

- СК1. Здатність до визначення технічних характеристик, конструктивних особливостей, застосування і експлуатації програмних, програмно-технічних засобів, комп'ютерних систем та мереж різного призначення.
 СК9. Здатність представляти результати власних досліджень та/або розробок у вигляді презентацій, науково-технічних звітів, статей і доповідей на науково-технічних конференціях.
 СК10. Здатність ідентифікувати, класифікувати та описувати роботу програмно-технічних засобів, комп'ютерних систем, мереж та їхніх компонентів.
 СК11. Здатність обирати ефективні методи розв'язування складних задач комп'ютерної інженерії, критично оцінювати отримані результати та аргументувати прийняті рішення.

ПРН - програмних результатів навчання

- РН1. Застосовувати загальні підходи пізнання, методи математики, природничих та інженерних наук до розв'язання складних задач комп'ютерної інженерії.
 РН2. Знаходити необхідні дані, аналізувати та оцінювати їх.
 РН3. Будувати та досліджувати моделі комп'ютерних систем і мереж, оцінювати їх адекватність, визначати межі застосовності.
 РН6. Аналізувати проблематику, ідентифікувати та формулювати конкретні проблеми, що потребують вирішення, обирати ефективні методи їх вирішення.
 РН7. Вирішувати задачі аналізу та синтезу комп'ютерних систем та мереж.
 РН9. Розробляти програмне забезпечення для вбудованих і розподілених застосувань, мобільних і гібридних систем.
 РН11. Приймати ефективні рішення з питань розроблення, впровадження та експлуатації комп'ютерних систем і мереж, аналізувати альтернативи, оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.
 РН13. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань інформаційних технологій і дотичних міжгалузевих питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни: <i>OK8 Інтелектуальна власність в ІТ галузі</i>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	1(5)	2(10)	3	90	2	15			15	50	10	Залік
Заочна	1(5)	2(10)	3	90	2	4			4	78	4	Залік

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 0,44 $((15+15+10)/90)$.

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Загально-юридична база інтелектуальної власності в ІТ галузі											
Тема 1.1. Система та законодавча база інтелектуальної власності	23	4	-	4	-	15	23	1	-	1	0	21
Тема 1.2. Охорона права на об'єкти інтелектуальної власності	23	4	-	4	-	15	23	1	-	1	0	21
Разом за змістовим модулем 1	46	8	-	8	-	30	46	2	-	2	0	42
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Захист прав інтелектуальної власності в ІТ галузі											
Тема 2.1. Оцінювання вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності	28	4	-	4	-	10	28	1	-	1	-	26
Тема 2.2. Захист прав інтелектуальної власності	16	3	-	3	10	10	16	1	-	1	4	10
Разом за змістовим модулем 2	44	7	-	7	10	20	44	2	-	2	4	36
Усього годин	90	15	-	15	10	50	90	4	-	4	4	78

5.3. Тематика лабораторних занять

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
1	Система та законодавча база інтелектуальної власності	4
2	Охорона права на об'єкти інтелектуальної власності	4
3	Оцінювання вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності	4
4	Захист прав інтелектуальної власності	3
	Разом	15

Примітка. Методичні рекомендації та завдання до лабораторних робіт доступні на інтернет-ресурсі:
<https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3527/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%86%D0%92.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

5.4. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми	Кількість годин
1	Інтелектуальний зміст об'єктів промислової власності	6
2	Формальна та кваліфікаційна експертиза заявок на право інтелектуальної власності	10
3	Міжнародне співробітництво у сфері патентного права	12
4	Активізація і проблеми використання ОПВ на IT-ринку	10
5	Особливості існування об'єктів інтелектуальної власності в IT галузі	12
	Разом	50

6. Система контролю та оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- завдання на лабораторному обладнанні.

Формами поточного контролю рівня знань є усна та письмова відповідь студента при захисті виконаних лабораторних робіт, кількість отриманих балів при виконанні тестового завдання, а також письмова відповідь при написанні модульних контрольних робіт.

6.1. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Шкала та критерії оцінювання: національна та ЄКТС (Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система, ECTS)

Оцінка за шкалою ЄКТС	Критерії	Пояснення	Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
A	Відмінний рівень компетентностей у межах обов'язкового матеріалу, з можливими незначними недоліками	відмінно	90 – 100	зараховано
B	Достатньо високий рівень компетентностей у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	дуже добре	80-89	
C	В цілому добрий рівень компетентностей із незначною кількістю помилок	добре	70-79	
D	Посередній рівень компетентностей із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	задовільно	60-69	

E	Мінімально можливий допустимий рівень компетентностей	достатньо	50-59	незараховано
FX	Незадовільний рівень компетентностей, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	(незадовільно) з можливістю повторного складання	35-49	
F	Дуже поганий рівень компетентностей, що вимагає повторного вивчення дисципліни	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом	1-34	

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)							Підсумковий контроль (залік)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль №2					
T1	T2	M1	T3	T4	M2	ІНДЗ	40	100
10	10	8	10	8	8	6		

T1, T2 ... T4 – теми змістових модулів; M1, M2 – модульні контрольні роботи; ІНДЗ – індивідуальне завдання

6.2. Перелік тем і розподіл максимально можливої кількості балів, які отримують студенти за виконання всіх видів навчальної діяльності

Змістовий модуль 1. Методи розпізнавання образів і прийняття рішень

T1. Система та законодавча база інтелектуальної власності (тест № 1 – 5 балів, тест № 2 – 5 балів).

T2. Охорона права на об'єкти інтелектуальної власності (виконання лабораторної роботи №1 – 5 балів, виконання лабораторної роботи №2 – 5 балів).

M1. Модульна контрольна робота №1 – 8 балів.

Змістовий модуль 2. Захист прав інтелектуальної власності в ІТ галузі.

T3. Оцінювання вартості прав на об'єкти інтелектуальної (виконання лабораторної роботи №3 – 5 балів, виконання лабораторної роботи №4 – 5 балів).

T4. Захист прав інтелектуальної власності (виконання лабораторної роботи №5 – 4 бали, виконання лабораторної роботи №6 – 4 бали).

M2. Модульна контрольна робота №2 – 6 балів.

ІНДЗ. Оформлення заявки на патенту на корисну модель – 6 балів.

Підсумковий контроль (залік) – 40 балів: кожен заліковий білет складається з двох теоретичних питань та одного практичного, за теоретичні питання студент може отримати максимально по 12 балів, за практичне завдання 16 балів. **Сумарна кількість балів – 100.**

6.3. Умови зарахування результатів неформальної освіти

Студент, згідно Положення ЧНУ «Про неформальну освіту» може отримати додаткові бали, або бути звільненим від окремих видів роботи з окремих тем, якщо у нього наявні сертифікати про неформальну освіту з проблем, які вивчаються на дисципліні «Інтелектуальна власність в ІТ галузі».

Також, як виконані види роботи з відповідних тем зараховуються студенту бали за наукові публікації у матеріалах науково-практичних конференцій та фахових чи апробаційних виданнях.

7. Рекомендована література

Фахова (основна)

1. Підкамінь Л.Й., Ангельська А.О., Добровольський Ю.Г. Основи інтелектуальної власності об'єктів науково-технічної творчості Навчальний посібник. 2-е видання, перероблене і доповнене. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (лист №1/11-3482 від 18.02.13р.) . – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. – 313 с.
2. Патентологія: навчальний посібник / Р.С. Кірін, В.Л. Хоменко, І.М. Коросташова. М-во освіти і науки України, НТУ "Дніпровська політехніка", - Дніпро : НТУ "ДП", 2018. - 240 с.
3. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник / Н. О. Білоусова, Н. В. Гаврушкевич, М. А. Данильченко та ін. : за ред. проф. П. М. Цибульова та доц. А. С. Ромашко. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. – 374 с. – 5,67 Мб
4. Інтелектуальне право України / за заг. ред. проф. О.С.Яворської. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2016 р. – 608 с.
5. Петренко І. Правова характеристика літературного твору як об'єкта авторського права / Ірина Петренко. // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2014. – №6. – С. 40–47.
6. Семків В. О., Шандра Р. С. Інтелектуальна власність : підручник для студентів неюридич-них факультетів / В. О. Семків, Р. С. Шандра. – Львів: Галицький друкар, 2015. – 280 с.
7. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. А 41 Інтелектуальна власність: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / За заг ред канд. юрид. наук, доц. Нестерцової- Собакарь О.В. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 140 с.
8. Жилінкова О. В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та закордоном: монографія / О. В. Жилінкова. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 280 с.
9. ІТ ПРАВО / Яворська Л.С., Тарасенко Л.Л., Мартин В.М., Самагальська Ю.Я. та ін. / За заг. ред. Яворської О.С. – Львів: Видавництво «Левада», 2017. – 470 с.
10. Основи ІТ-права: навч. посіб. / Т. В. Бачинський, Р. І. Радейко О. І. Харитонова. – К.: Юрінком Інтер. – 2017. – 208 с.
11. Світличний О. П. Право інтелектуальної власності: підручник. Вид. 2, змін. і доп. Київ: НУБіП України, 2016. 355 с.

Допоміжна

1. Конституція України.
2. Цивільний кодекс України.
3. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року. ВВР України. 1994. № 13. Ст. 64.
4. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15 грудня 1993 року. ВВР України. 1994. № 7. Ст. 32.
5. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15 грудня 1993 року. ВВР України. 1994. № 7. Ст. 34.
6. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 року. ВВР України. 1994. № 7. Ст. 36.
7. Про охорону прав на зазначення походження товарів: Закон України від 16 червня 1999 року. ВВР України. 1999. № 32. Ст. 267.
8. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 24 квітня 1993 року. ВВР України. 1993. № 21. Ст. 218.
9. Про племінну справу у тваринництві: Закон України від 15 грудня 1993 року. ВВР України. 1994. № 2. Ст. 7.
10. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7 червня 1996 року. ВВР України. 1996. № 36. Ст. 164.

8. Інформаційні ресурси

1. Підкамінь Л.Й., Ангельська А.О., Добровольський Ю.Г. Основи інтелектуальної власності об'єктів науково-технічної творчості Навчальний посібник. 2-е видання, перероблене і доповнене. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (лист №1/11-3482 від 18.02.13р.) . – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. – 313 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3527/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%86%D0%92.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
2. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 9 вересня 1886 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_051/page.
3. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 року URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_769.
4. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_770.
5. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1981 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_134.
6. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (вчинено в Римі 26 жовтня 1961 року) URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_763.

7. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_123.
8. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з Атомної Енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Розділ VII. Договори у сфері інтелектуальної власності URL: <http://kmu.gov.ua>
9. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності(ТРИПС) від 15 квітня 1994 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/981_018.
10. Женевський договір про міжнародну реєстрацію наукових відкриттів від 7 березня 1978 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/999_005.
11. Міжнародна конвенція з охорони нових сортів рослин від 2 грудня 1961 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_856.
12. Тарасенко Л.Л. Комп'ютерна програма як об'єкт інтелектуального права. // ІТ право: проблеми і перспективи розвитку в Україні: збірник матеріалів науково-практичної конференції. – Львів: НУ «Львівська політехніка», 2016. С. 251. http://www.lp.edu.ua/sites/default/files/news/2016/3900/attachments/maket_it_konfer.pdf.
13. Еннан Р. Є. Правове регулювання відносин у мережі Інтернет. // ІТ право: проблеми і перспективи розвитку в Україні: збірник матеріалів науково-практичної конференції. – Львів: НУ «Львівська політехніка», 2016. С. 172. http://www.lp.edu.ua/sites/default/files/news/2016/3900/attachments/maket_it_konfer.pdf.